

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ



Комитет на регионите

**Мониторингов доклад за ЕГТС за
2013 г.
Към новата политика на сближаване
Резюме**

**Настоящото резюме е изготвено от METIS GmbH (автори: Jürgen Pucher, Alexandra Frangenheim и Alice Radzyner).
То не представлява официалната позиция на Комитета на регионите.**

Повече информация за Европейския съюз и Комитета на регионите можете да намерите в интернет на следните адреси: <http://www.europa.eu> и <http://www.cor.europa.eu>.

© Европейски съюз, февруари 2014 г.

Възпроизвеждането на части от настоящата публикация е разрешено при условие че източникът бъде изрично посочен.

Резюме

Комитетът на регионите редовно публикува мониторингов доклад относно развитието на Европейските групи за териториално сътрудничество – ЕГТС. До края на 2013 г. бяха създадени общо 43 ЕГТС, в които участват над 750 национални, местни и регионални власти от 20 държави членки. Други 16 проекта за ЕГТС предстои да бъдат реализирани.

Правна рамка и изпълнение на национално равнище

Регламент (ЕС) № 1302/2013 за изменение на Регламент (ЕО) № 1082/2006 относно ЕГТС беше приет на 17 декември 2013 г. и ще влезе в сила на 22 юни 2014 г. С тези изменения ще бъдат опростени процедурите, ще бъде разширен обхватът на субектите, които могат да кандидатстват за участие в ЕГТС, и ще бъдат осигурени елементите, които ще опростят функционирането на ЕГТС в съответствие с предложенията от страна на КР. Други регламенти относно новата политика на сближаване разкриват нови перспективи за ЕГТС.

Към края на 2013 г. положението в държавите членки е същото както през 2012 г. В почти всички държави членки на ЕС, с изключение на федералните държави Австрия, Белгия и Германия, са приети съответните национални разпоредби.

Присъединяването на Хърватия към ЕС на 1 юли 2013 г. създаде перспективи за учредяването на нови ЕГТС и следователно положи началото на нова фаза в пътеките на развитие на ЕГТС. Местните и регионалните власти в Хърватия са много активни в проекти по линия на ЕГТС, например проектът за Централноевропейския транспортен коридор. КР положи значителни усилия темата за ЕГТС да присъства неотменно в дневния ред по време на предприсъединителната подготовка на страната.

Хърватия започна да прилага Регламента за ЕГТС с акт, който влезе в сила на 1 юли 2013 г.

Обзорна статистика за ЕГТС

ЕГТС, създадени през 2013 г. или в края на 2012 г.

В периода между края на 2012 г. и края на 2013 г. бяха създадени единадесет ЕГТС (шест ЕГТС бяха създадени през 2012 г.). Тези нови ЕГТС са най-вече в Централна Европа. Като цяло те са насочени към създаването на институционална рамка за съществуващи проекти или програми и следователно извършват традиционните си функции.

Таблица 1. Нови ЕГТС, които са разгледани като конкретни казуси

№	Име	Страни	Специфични характеристики	Учредяване
1	ЕГТС „Via Carpatia“	HU, SK	В тази ЕГТС членуват две структури на равнището на NUTS 3, които имат за цел сътрудничество от общ характер.	31.5.2013 г.
2	„Parc Marin International des Bouches de Bonifacio“	FR, IT	Тази ЕГТС е създадена за засилване на трансграничното сътрудничество в рамките на международния морски парк.	11.3.2013 г.
3	ЕГТС „Tritia“	CZ, PL, SK	Чрез създаденото партньорство между четири региона се цели да се окаже подкрепа за социалното и икономическото сближаване в съответния географски район.	25.2.2013 г.
4	ЕГТС „Euroregione Senza Confini“	AT, IT	Това партньорство между две държави членки си поставя за цел установяването на сътрудничество между три техни региона с оглед да се укрепи икономическото и социалното им сближаване.	21.12.2012 г.
5	ЕГТС „Spoločný Región Limited“	CZ, SK	Тази ЕГТС се състои от 22 общини от пограничния район между Словакия и Чехия. Тя има за цел да предостави институционална рамка за трансграничното сътрудничество между участващите общини.	22.5.2013 г.
6	ЕГТС „Secrétariat du Sommet de la Grande Région“	BE, DE, FR, LU	Тази ЕГТС, съставена от 10 членове, цели по-нататъшно укрепване на Grande Région като територия, обща за всички тях.	30.6.2013 г.

№	Име	Страни	Специфични характеристики	Учредяване
7	ЕГТС „TATRY Ltd.“	PL, SK	ЕГТС с два региона, поставяща си за цел по-ефективно и по-ефикасно изпълнение на проекти в рамките на новата програма за трансгранично сътрудничество между PL и SK за периода 2014–2020 г.	20.9.2013 г.
8	ЕГТС „Parc Européen / Parco Europeo Alpi Marittime - Mercantour“	FR, IT	Улесняване и насърчаване на трансграничното сътрудничество на територията на двата парка.	23.5.2013 г.
9	ЕГТС „Sajó-Rima / Slaná-Rimava“	HU, SK	ЕГТС, състояща се от 4 партньори, поставящи си за цел да си сътрудничат в областта на селското стопанство, промишлеността, търговията и туризма.	3.4.2013 г.

Последните две ЕГТС, за чието учредяване е уведомен КР, са Torysa и Svinka, и двете между Унгария и Словашката република. Седалищата им са съответно в Sáradsány (HU), и в Tolcsva (HU). Тези ЕГТС са регистрирани на 9 октомври 2013 г., но поради това, че уведомлението, изпратено на КР, закъсня, те не бяха включени в настоящото проучване.

ЕГТС, създадени през 2012 г.

През 2012 г. бяха учредени шест ЕГТС. През 2013 г. тези групи бяха все още на ранен етап на развитие. ЕГТС „EUKN“ има забележителна роля поради това, че членовете ѝ са само национални органи на управление. Тази ЕГТС може да послужи като инструмент за институционализиране на някои сфери на междуправителствено сътрудничество.

ЕГТС, създадени преди 2012 г.

Преобладаващата част от ЕГТС, учредени преди 2012 г., продължи да разработва и изпълнява нови проекти. В този раздел се анализира състоянието на ЕГТС, учредени преди 2012 г., и се предоставя подробна

информация относено ключови показатели. За 8 от тези ЕГТС не беше възможно да се предостави актуализирана информация.

Групите накратко — към новата политика на сближаване

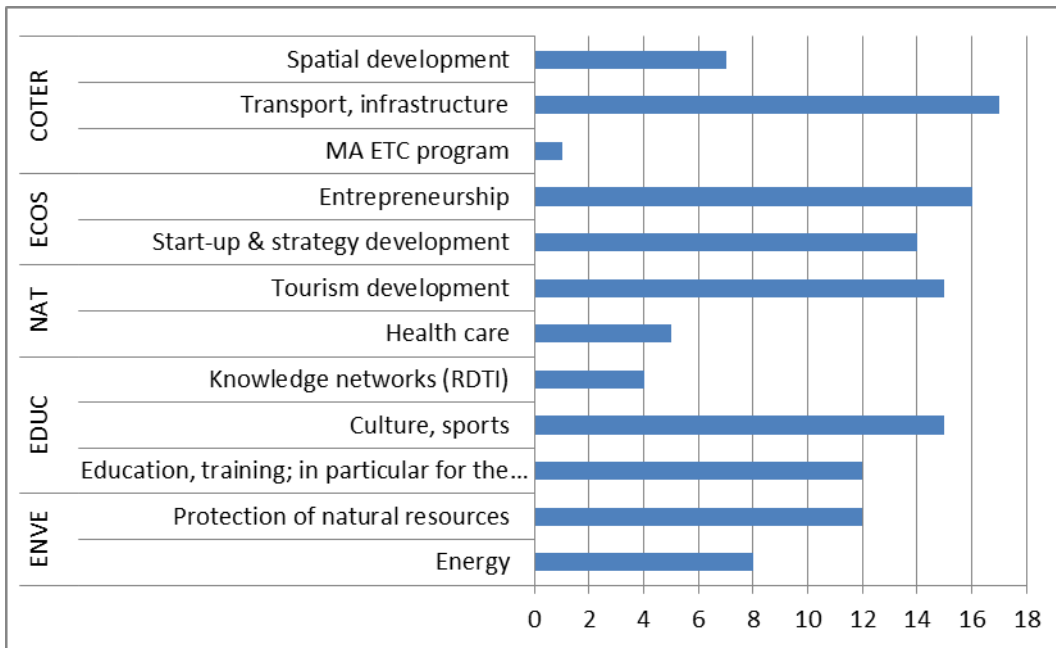
В количествено отношение може да се каже, че през 2013 г. развитието на ЕГТС бележи възход. Първостепенната цел на ЕГТС е създаването на партньорства за развитие. 41-те групи, обхванати от настоящия доклад, вече представляват около 750 институции от целия ЕС; понастоящем в териториите на членуващите институции живеят около 76 млн. души¹. Съставът на партньорствата варира от малки местни структури за сътрудничество до структури за сътрудничество между региони и общини и структури за многостепенно партньорство. Около половината от партньорства могат да бъдат характеризирани като предимно местни. ЕГТС „Bánát-Triplex Confinium“ и „Eurodistrict Strasbourg-Ortenau“ разшириха своето партньорство.

Области на дейност

Разглеждани в общ план, ЕГТС си поставят за цел извършването на широка гама от дейности. Работата на групите е в съответствие с рамката за европейско териториално сътрудничество и обхваща широк и разнороден набор от дейности. Повечето ЕГТС могат да се характеризират като широкомащабни инициативи в подкрепа на съвместни действия за разработване на политики и изготвяне на стратегии. Този тип ЕГТС прилага проучвателен и консолидиращ подход спрямо новите начини на управление и сближаване. Значителен брой ЕГТС не определят предварително темите на своето сътрудничество. В диаграмата по-долу е направен обзор на основните области на дейност на ЕГТС. Преобладаващото мнозинство ЕГТС работят по повече от една тема.

¹ Транснационалната мрежа EUKN, действаща в областта на градската политика, и ЕГТС, действаща като управителен орган на многостранна програма за трансгранично сътрудничество, не са разглеждани в този общ брой ЕГТС.

Фигура 1: Области на дейност, групирани в съответствие с профила на комисииите на КР



Източник: Metis GmbH, база данни за ЕГТС

Потенциалната роля на ЕГТС в рамките на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014–2020 г. (стратегията „Европа 2020“)

Тъй като е основен ръководен документ, стратегията „Европа 2020“ има многостранен характер, поради което е трудно съдържанието ѝ да бъде обхванато в своята цялост. Затова потенциалният принос на ЕГТС към стратегията „Европа 2020“ е очертан въз основа на седемте т.нар. „водещи инициативи“. Понастоящем съществува значителен потенциал за работа във връзка със следните водещи инициативи: „Европа за ефективно използване на ресурсите“ (управление на енергията и отпадъците); „Младежта в движение“ и „Програма за нови умения и работни места“ (поради необходимостта да се противодейства на високите нива на безработица, особено сред младите хора), и „Съюз за иновации“.

Перспективи за периода 2014–2020 г.

С цел да се засили стратегическото измерение на европейските структурни и инвестиционни фондове, за периода от 2014 до 2020 г. в новата политика

на сближаване беше въведен набор от нови инструменти.² Проучването разкри значителен интерес към тези инструменти, по-специално към инструмента за интегрираните териториални инвестиции – 15 от 21 отговорили ЕГТС проявяват интерес към него. Около половината от ЕГТС проявяват интерес към съвместните планове за действие и към подхода, основаващ се на водено от общностите местно развитие (ВОМР). Въпреки това няколко от отговорилите ЕГТС заявиха нужда от допълнителни насоки от страна на Комисията, тъй като само прагматичните и ефикасни договори за изпълнение могат да бъдат убедителни аргументи, въз основа на които ръководството на Европейската програма за териториално сътрудничество да подпомогне развитието и разработването на тези инструменти.

ЕГТС в процес на учредяване

Понастоящем 16 ЕГТС са в процес на учредяване, като три от тях вече имат юридическа правосубектност. Две от учредените ЕГТС си поставят „необичайни“ цели: ЕГТС „Код 24“ е продължение на проекта INTERREG IV B, който е насочен към разработване на Коридора за развитие Ротердам–Генуа, а ЕГТС „Градове – производители на керамика“ е създадена с цел развитие на транснационално сътрудничество в художествения и занаятчийския керамичен сектор.

Таблица 2. Обзор на ЕГТС в процес на учредяване (към 31 декември 2013 г.)

№	Име	Статут	Страни
1	Agglomération franco-luxembourgeoise „Alzette-Belval“	Предстоящо уведомление на КР	Франция, Люксембург
2	AEuCC - Cities of Ceramic („Градове – производители на керамика“) ³	Очаква се одобрение	Испания, Франция, Италия, Румъния
3	„Medgidia – Силистра“	Очаква се одобрение	България, Румъния

² Съобразно опита, натрупан в рамките на ЕСФ, изпълнението на съвместни планове за действие следва да се основава на стриктна ориентираност към резултатите, като се изпълняват силно стандартизирани дейности, което позволява разглеждането им като стандартни разходи за единица продукт.

³ Тази група включва 98 града в 4 страни. Няма подробности относно географското местонахождение на тези градове, поради което картата, поместена на следващата страница, дава само обща представа (местонахождението е по средата на четирите страни).

4	„Eurocidade Valença do Minho TUI“	Очаква се одобрение	Португалия, Испания
5	CODE 24 – Коридор за развитие по трасето на трансевропейската железопътна ос № 24, с начална точка Ротердам и крайна точка Генуа.	В процес на подготовка	Нидерландия, Германия, Швейцария, Италия
6	„СЕТС – Централноевропейски транспортен коридор“	В процес на подготовка	Швеция, Полша, Чешката република, Словакия, Унгария, Хърватия, Словения
7	Europe - building common future („Европа — изграждане на общо бъдеще“)	В процес на подготовка	Унгария, Румъния
8	The Route of the Phocceans („Маршрутът на фокейците“)	В процес на подготовка	Италия, Гърция, Испания, Франция, Малта
9	„Eurodistrict TransOderana“	В процес на подготовка	Германия, Полша
10	Програма „ESPON 2020“	В процес на подготовка	ЕС 28 + 4
11	„Békés-Arad“	Идея	Румъния, Унгария
12	„Pro Comitatu“	Идея	Словакия (не е приложимо)
13	„DonauHanse“	Идея	Германия, Австрия, Унгария, Сърбия, Румъния, България, Украйна
14	„Euregio Meuse–Rhine“	Идея	Белгия, Нидерландия, Германия
15	„Еврорегион Коридор VIII“	Идея	Италия, Албания, Гърция, Македония, България